

20 případů státního zástupce na okrese

Wolters Kluwer ČR

Autorka monografie: JUDr. Adéla Rosůlek, Ph. D.

Autor recenze: JUDr. Miroslav Růžička, Ph. D.

Autorka monografii zpracovala na základě svých konkrétních praktických zkušeností (působí jako státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Pardubicích). Mohlo by se zdát, že pokud se publikace zaměřuje na uvedení konkrétních trestních věcí (jak ale píše v rámci úvodu, „jména a místa v knize jsou smyšlená, ale příběhy a procesní situace jsou pravdivé“), snižuje to povahu díla jako navýsost odborně erudovaného, vztahujícího se na řešení závažných problémů trestně právní teorie a praxe.

Podle mého názoru je však způsob zpracování publikace na takové úrovni, tak velmi přesvědčivě a z odborných hledisek zpřístupňující agendu trestního práva státního zástupce působícího na základním stupni soustavy státního zastupitelství, že o tom, že se opravdu jedná o monografii, není pochyb.

Za svou osobu mohu říci, že jsem se dosud nesetkal s dílem, jež by – byť jde skutečně o trestní věci, takříkajíc ze života státního zástupce – tak mimořádně fundovaně, vysoce odborně a současně čtivě a zajímavě zpracovalo 20 příběhů z aplikační praxe.

Kniha je rozdělena do 20 kapitol pojednávajících postupně o autorkou velice pečlivě vybraných 20 situacích, vyjadřujících 20 naprosto reálných příběhů. Díky tomu, že recenzent sám působil poměrně dlouhou dobu na základním stupni soustavy orgánu veřejné žaloby, je plně namístě konstatování, že předkládaná monografie v tomto ohledu velmi přesvědčivě odráží, s čím se (také) lze v praxi státní zástupkyně setkat. Zmíněny jsou prakticky všechny podstatné oblasti kriminality (domácí násilí, výtržnictví, drogy, úvěrové podvody, podvody a ublížení na zdraví páchané ženami, krádeže, poškozování aut, kriminalita páchaná prostřednictvím internetu, ohrožení pod vlivem návykové látky, žhářské útoky ve věznicích) včetně některých specifických forem, jež mnohdy za trestnou činnost ani označit nelze (sousedské „války“). Vysokého ocenění si zaslouží to, že autorka věnuje pozornost i fenoménu, který je obtížné popsat i pro právníky, byť působící v oboru trestního práva, natož pak veřejnosti, který je představován formálním pojetím trestného činu s materiálním korektivem (§ 12 odst. 2 trestního zákoníku a kapitola „S čím k soudu nejdu“). Jsou popsány i velmi specifické aspekty činnosti státního zástupce, pokud jde např. o výkon dosažitelnosti („O vazbách ve službě“). Pojednány jsou i agendy podmíněného propuštění a v neposlední řadě také to, co kdysi někteří státní zástupci odmítali, že to náležitě neodráží roli státního zástupce, a co postupem času na základě uznání odklonné funkce přípravného řízení a především konceptu restorativní justice nabylo na významu, totiž odklony (kapitola „O podmíněném zastavení trestního stíhání hazardního hráče“). Autorka věnovala pozornost i pandemii COVID-19 (v kapitole „O krádeži za nouzového stavu“), i zde osvědčila mimořádný nadhled a zároveň skvělou odbornou erudici, protože případy krádeží za nouzového stavu byly právně kvalifikovány i v případě poměrně velice nízkých škod jako trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1, případně odst. 2, odst. 4 písm. b) trestního zákoníku a aplikační praxe byla zásadně ovlivněna až rozhodnutím velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021 (publikovaném jako rozh. č. 19/2021 Sb. rozh. tr.). Tato specifická problematika

byla v knize podána s mimořádnou přesvědčivostí, rozhodně se nedá říci, že by autorka přistupovala k posuzování jednotlivých případů formálně, bez přihlédnutí k všem zjištěným okolnostem, je tomu právě naopak. Zejména ale – a to je patrné u všech případů podávaných v monografii – je možno vnímat přístup založený na vynikajících odborných znalostech, ale zároveň i velice lidském přístupu.

To je podle mého názoru jedno z nejvýznamnějších poselství recenzované knihy – je pojednáno o konkrétních trestních věcech, o různých aspektech práce státní zástupkyně, kterou velice přiléhavým způsobem popularizuje, stejně jako oblast trestního práva, ale celou monografií se jako „červená niť“ (byť nechci až tak používat zavedená klišé) vine to, o čem by činnost státního zástupce v českém systému trestního řízení měla být především: O plnění role veřejné žalobkyně jako nositelky ochrany veřejného zájmu, skutečné spravedlnosti a zároveň, což je třeba zvláště vyzdvihnout, navýsost citlivého přístupu ke všem zpracovávaným trestním věcem, který prolíná i všemi případy zmíněnými v monografii.

JUDr. Miroslav Růžička, Ph. D.